

BARA PAPPÍRIÐ

fyrst og fremst kemur Amazon til góðar og at prísirnir eru so lágir, at einki verður eftir til forløg og rithøv- undar.

Amazon hevur eisini síni egnu tilmæli til kundar- nar og hetta hevur við sær, at fyrst og fremst lættar og skjóttseljandi bókur standa ovast í listanum.

RITHØVUNDUR-FORLAG- BÓKHANDIL

Hóttanin frá Amazon er higartil mest at siggja í ensk- talandi heiminum. Amazon hóttir gomlu ketuna rit- høvundur-forlag-bókhandlari. Amazon hevur sitt egna forlag og selur bókurnar. Tað merkir, at rithøvundar hava beinleiðis samband við Amazon, sum stíur við stýrisvøl.

Fleiri bókhandlar hava stongt í USA, tí Amazon situr so tungt á marknaðinum. Amazon selur fyrst bíligar e-bókur og um tað loysir seg, so koma pappírsbókur til tey, sum vilja hava pappír.

Í danska blaðnum Information verður Paul Aiken, stjóri í amerikanska rithøvundafelagnum endurgivin fyri at siga: "Eg kann bara siga við øllum lond, har støðan ikki er so ring sum í USA. Hyggið eftir, hvat hendir í USA og gerið so tað øvugta!"

SYNDARLIG SØLA AV E-BÓKUM

Forlagið Sprotin hevur eitt sera stórt úrval av e-bókum við síðuna av øllum pappírsútgávu- num. Pappírsbókurnar verða bílagdar og koma við postinum. E-bókurnar verða tiknar niður á telduna og fluttar í okkurt slag av e-bókalesara.

– Vit selja syndarliga lítið av e-bókum, so eg tori einki at siga um, hvussu føroyski marknaðurin er,

sigur Jonhard Mikkelsen, stjóri á Sprotanum.

Sprotin legði fyrstu E-bókurnar úr fyri trimum árum síðani. Tann allarfyrra var – reint symbolskt – Bábilstornið eftir Regin í Líð. Tað varð gjørt fyri at fagna slóðaranum, sum skrivaði okkum fyrstu skaldsøguna í 1909.

– Undir liðini á I-paddinum stóð ein innbundin útgáva av Bábilstorninum frá 1909, sum vísti okkum á tøkniligu broytingarnar seinastu øldina. Stavirnir í Bábelstorninum, sum í síni tíð vórðu settir við hond, og sum tungar pressur trýstu inn á pappírið við blýggi, eru nú talgildir. Grálíga, slitna perman er skift út við ein e-bókalesara. Broytingin er næstan ófatilg, skrivaði Sprotin, tá fyrstu e-bókurnar hjá forlagnum vóru tókar.

LÆNA E-BØKUR

Á Býarbókasavninum í Havn hava tey síðani 1. apríl í ár í samstarvi við dansk bókasøvn bjóða lánarum at læna e-bókur. Lán av e-bókum verður gjørt umvegis telduna og talgildi teksturin er virkin í ein mánað.

Sjálvandi ber illa til at meta markaðin út frá so stuttum tíðarskeiði. Síðani 1. apríl í ár hevur Býarbókasavnið í Havn lánt í alt 158 e-bókur. Í alt eru tað 56 lænarar, sum hava lánt hesar e-bókur – altso í miðal 3 bókur í part.

Grækaris D. Magnussen:

EG HEVÐI VALT E-BÓKINA

– Pappírsbókin hevur lív lagað nakað langt fram í tíðina. Nøkur áratiggjund, trúgvi eg. Men pappírsbókurnar verða færri og færri við árunum. So hvørt, unga ættarliðið, tey, sum í dag eru um 25 ára aldur og yngri, taka yvir, fækkast bókurnar, sigur Grækaris Djurhuus Magnussen, sum í fleiri ár hevur lisið e-bókur á sínum Kindle-lesara.

Í dag lesur hann umleið tveir triðingar av øllum bókum á e-bókalesara.

– Tað natúrlígt, at pappírsbókurnar fara at fækkast, nú teldurnar vinna so nógv fram. Um tær nakrantíð doyggja heilt út, ivist eg í. Men eina ferð, kanska um eini 30 ár, vera tær ógvuliga fáar. Helst verður tað soleiðis, at bara heilt serlig evni verða givin út sum pappírsbókur.

– Altso, bókurnar fara í heilt stóran mun at fáa somu lagnu sum tónleikaflogurnar, men tað fer bara at taka longri tíð.

– Stóri fyrimunurin við pappírsbókum er fyrst og fremst kenslan av at sita við ein bók í hondunum (hesa kensluna fara tey yngri at mangla). At kunna blaða upp á s. 38, 451 o.s.fr. Ein annar fyrimunur eru undirstrikingar - við gulum t.d. :-). Kenslan av at hyggja yvir á eina munadygga bókahill við politiskum evnum, søgu- og mentan, skaldskapi o.s.fr. er heldur ikki at kinsa at.

– Ein vansi við pappírsbókini er vektin. At ferðast við millum 5 og 10 bókum í kuffertinum er tungt. Tá er lítið pláss (fyri vekt) til annað í t.d. flogfarinum. Pappírsbókurnar taka eisini pláss í heiminum. Og hóast tú hevur lisið tær bæði eina og tvær ferðir, so hevur tú ilt við at koyra tær burtur.

– E-bókurnar eru fyrst og fremst bíligar. Tær er lættar at taka niður, og úrvalið er ómetaliga stórt - nógv ferðir størri enn í sjálvt størstu bókahandlunum. Tær fylla lítið og onki. Tú kanst

ferðast við einum Kindli t.d., ið vigar 2-300 gramm, men sum hevur pláss fyri túsund til fimtanhundrað bókum, onkur hevur pláss fyri meira.

– Eg eri, sum tað ivaleyst skilst, ómetaliga fegin um mín Kindle. Kortini fari eg framvegis at keypa bókur. Men tær verða færri enn higartil.

Umleið tveir triðingar av tí, eg lesi í dag, eru e-bókur.

– Samanumtikið: Skuldi eg í dag valt millum at strika pappírsbókina heilt ella e-bókurnar, so eri eg so fegin um e-bókurnar, at eg hevði strikað pappírsbókina. Tað haldi eg so beint nú.

Bókahandlarin:

FRÍÐURIN VIÐ EINI PAPPÍRSBÓK

Tú hevur so góðan frið við eini bók – eingin bleiktran. Tú skal ikki hava nakað tól tókt, einki battari ella eina teldu.

Hetta sigur Kári Ártung, Rit og Rák, sum ikki er í iva um allar fyrimunirnar við pappírsbókini.

– Fyrimunirnar við eini bók eru eisini, at tú kennir grafiska landslagið aftur í eini bók og kann peila teg inn, hvar uppýsingarnir eru at finna.

Kári Ártung ivast í um e-bókurnar ella bíligu bókurnar frá stóru bókahandlunum hava havt við sær, at vit lesa meiri.

– Kanska lesa vit fleiri stuttar tekstir á telduni, sum fólk taka niður, sigur bókahandlarin.

KANSKA MEIRI SEXUT

Men Kári Ártung heldur ikki, at e-bókin í lötuni er ein beinleiðis hóttan móti bókstavunum á pappírinum.

– E-bókin er bílig og har er einki millumlið millum lesaran og seljaran. Tað er eitt klikk, so hevur tú bókina. Ja kanska er E-bókin meiri sexut. Men í Evropa er undir 2 % av øllum seldum bókum e-bókur. Í USA lótu fleiri bókhandlar aftur fyri einum tveimum árum, tí e-bókurin vundu so nógv fram, men eg haldi, at tað er steðgað aftur.

STUÐLA LOKALØKJUNUM

Kári Ártung roynir eisini at seta e-bókasøluna hjá altjóða bókahandlunum í eitt globalt høpi.

– Eg veit um fólk, sum tilvitað vilja keypa bókur í nærumhvørvinum, tí tey á tann hátt stuðla har. Stóru handlarnir, sum eitt nú Amazon, lata einki til lokaløkini – hvørki lönir ella arbeiðsfólk.

Bókahandlarin heldur, at tá vit hugsa um læring, so minnst vit betri, tá sum vit lisið á pappíri.

– Eg havi skilt, at tað, sum vit lesa á pappíri verður goymt aðrarstaðni í heilanum enn tað sum vit lesa á skíggja. Hetta sigst gera mun, tá vit skulu minnst, tað vit hava lisið, sigur Kári Ártung, sum tó viðgongur, at eisini hann kann koma í tankar um bókur, sum helst hava sagt papírinum farvæl.

– Summar bókur egna seg sjálvandi betri sum e-bókur ella talgildar. Hugsar tú um telefonbókur ella orðabókur, ja so liggur framtíðin ikki í pappírsbókum.